

Corporate Governance a základné povinnosti štatutárnych orgánov

Michal Sokol¹

¹ Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva, Kováčska 26, 040 75 Košice, Slovenská republika. michal.sokol@student.upjs.sk

Grant: APVV-19-0424

Název grantu: Inovátna obchodná spoločnosť: vnútrokorporátne premeny, digitálne výzvy a nástup umelej inteligencie

Oborové zamčrení: AG - Právni vedy

© GRANT Journal, MAGNANIMITAS Assn.

Abstrakt Autor sa v predkladanom príspevku zameriava na charakteristiku corporate governance a analýzu základných povinností členov štatutárnych orgánov podľa slovenského právneho poriadku. Pozornosť autora je koncentrovaná na povinnosť štatutárnych orgánov postupovať s odbornou starostlivosťou a povinnosť lojalita, a to vo svetle zodpovednosti členov štatutárnych orgánov za škodu. V danom kontexte autor analyzuje aj pravidlo podnikateľského úsudku a jeho prítomnosť v slovenskom práve.

Kľúčové slová Corporate governance, lojalita, odbornosť, zodpovednosť štatutárneho orgánu

1. POJEM CORPORATE GOVERNANCE

Základným predpokladom pochopenia predstavovanej problematiky je komplexné vymedzenie anglického pojmu corporate governance. V súčasnom ponímaní možno konštatovať, že ide o určitý druh súvisiacich a vzájomne podmienených pravidiel, prostredníctvom ktorých sa zabezpečuje riadne fungovanie obchodnej spoločnosti.¹ Odborná literatúra uvádza, že predmetný termín sa postupne začal používať už od 80. rokov minulého storočia.² Je však nutné poznamenať, že corporate governance predstavuje moderné pomenovanie javov a súvislostí, ktoré sú v modifikovanej podobe v spoločnosti prítomné podstatne dlhšie. Podľa Moravca a Andreisovej základným prvkom corporate governance je oddelenie „vlastníctva od správy“, pričom s uvedeným sa možno stretnúť už pri námorských plavbách, kedy investori poverili kapitána lode nielen jej riadením, ale aj rozhodovaním o ďalších podstatných záležitostiach, ako napríklad rozdelenie výnosov.³

Z terminologického hľadiska sa zvykne pojem corporate governance do slovenského jazyka prekladať ako „správa a riadenie obchodnej spoločnosti“. Po hlbšom skúmaní predmetnej problematiky však možno ustáliť, že univerzálna definícia spojenia corporate governance neexistuje a je určená iba doktrínálne, pričom sa líši v závislosti od konkrétneho autora. Na strane druhej možno konštatovať, že väčšina odborníkov sa v zásade zhodne na tom, čo tvorí podstatný obsah daného pojmu. Bez ohľadu na uvedené

skutočnosti je nesporné, že problematika corporate governance nepredstavuje výsostne právnu kategóriu, ba naopak, má vysoko interdisciplinárny charakter a zohľadňuje aj pravidlá ekonómie, etiky, sociológie a ďalších disciplín. V predkladanom príspevku sa však zameriame najmä právny rozmer predostieranej oblasti.

Ako sme už uviedli, súčasné poňatie corporate governance predstavuje určitý súhrn pravidiel a princípov, ktorých úlohou je zabezpečiť správne fungovanie obchodných spoločností (prevažne s rozptýlenejšou vlastníckou štruktúrou). V rámci ich života totiž možno badať vznik záujmov subjektov v rôznom postavení (vlastníci podielov/akcií, zamestnanci, štatutárne orgány, veritelia a pod.), medzi ktorými môže dôjsť k vzájomnému konfliktu. Zjednodušene povedané, pravidlá a princípy corporate governance by mali prispieť k predídaniu, obmedzeniu, resp. k riešeniu potenciálnych konfliktov medzi spomenutými skupinami osôb. Zdrojom predmetných pravidiel sú právne predpisy, zakladajúce dokumenty či stanovky obchodných spoločností, dohody medzi spoločníkmi, ale aj kódexy vypracované rôznymi subjektmi.

V predmetných intenciách sa v odbornej literatúre takmer so železnou pravidelnosťou skloňuje meno Adrian Cadbury, ktorý v roku 1992 vytvoril tzv. Cadburyho kódex, predstavujúci prvý ucelený dokument zameraný na dobrú správu obchodných spoločností.⁴ Zameral sa predovšetkým na úlohu správnej rady (the board), jej vnútornú kontrolu, audit a podobne.⁵ Vývoj pravidiel dobrej správy obchodných spoločností na medzinárodnej úrovni pokračoval prijatím princípov správy a riadenia spoločností OECD, a to v rokoch 2009, 2004 a najnovšie 2015 (G20/OECD Principles of Corporate Governance⁶). Predmetný dokument obsahuje sedem základných princípov, ktoré majú napomôcť tvorcom politik vylepšiť právny a inštitucionálny rámec pre správu a riadenie obchodných spoločností; zároveň však uvádza, že tieto princípy nemajú záväzný charakter a nemajú za cieľ vytvoriť presný návod pre národných legislatívov.⁷

Je potrebné podotknúť, že ostatná verzia princípov OECD sa stala vzorom pre vypracovanie ďalších dokumentov. V tomto smere možno poukázať na Kodex správy řízení společností ČR, ktorý bol

¹ OVEČKOVÁ, O., CSACH, K., ŽITŇANSKÁ, L. Obchodné právo 2. Obchodné spoločnosti a družstvo. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2020. s. 224.

² OKRUHLICA, F. Vlastnícka správa spoločnosti (Corporate governance). 1. vydanie. Bratislava: Iura Edition, spol. s r. o., 2013. s. 19.

³ MORAVEC, T., ANDREISOVÁ, L. Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2021. s. 112.

⁴ Bližšie pozri MORAVEC, T., ANDREISOVÁ, L. Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2021. s. 116. ako aj OKRUHLICA, F. Vlastnícka správa spoločnosti (Corporate governance). 1. vydanie. Bratislava: Iura Edition, spol. s r. o., 2013. s. 19.

⁵ Cadburyho kódex, dostupné na webovej adrese: <https://ecgi.global/sites/default/files/codes/documents/cadbury.pdf>

⁶ Dostupné na webovej adrese: https://read.oecd-ilibrary.org/governance/g20-oecd-principles-of-corporate-governance-2015_9789264236882-en#page1

⁷ OECD. G20/OECD Principles of Corporate Governance. OECD Publishing, Paris, 2015. s. 9–11.

vypracovaný spoločnosťami Czech Institute of Directors a Deloitte a ďalšími odborníkmi.⁸ V podmienkach Slovenskej republiky možno spomenúť neziskové občianske združenie Slovenská asociácia corporate governance, združujúce členov štatutárnych a kontrolných orgánov obchodných spoločností, ale aj akademikov a manažérov.⁹ Obdobne, aj táto organizácia po vzore OECD vydala v roku 2016 Kódex správ spoločností na Slovensku.¹⁰

Okrem načrtnutých súvislostí je dôležité poukázať na prostriedky pôsobenia corporate governance. Moravec a Andreisová z hľadiska klasifikácie rozlišujú vnútorné a vonkajšie nástroje:

I. vnútorné nástroje

- a) práva a povinnosti spoločníkov,
- b) organizačná štruktúra spoločnosti,
- c) pravidlo podnikateľského úsudku a inštitút „péče riadneho hospodára“,¹¹

II. vonkajšie nástroje

- a) verejné publikovanie stanovených informácií o obchodnej spoločnosti,
- b) pôsobenie trhu,
- c) koncernové právo,
- d) externý audit.¹²

Z uvedeného členenia je zrejmé, že corporate governance inkorporuje množstvo čiastkových aspektov, ktoré vytvárajú koherentný celok. Z dôvodu zjavne rozsiahleho záberu predmetnej problematiky sa v nasledujúcich častiach predloženého príspevku budeme venovať iba odbornej, resp. náležitej starostlivosti štatutárnych orgánov, povinnosti lojality a pravidlu podnikateľského úsudku.

Napriek tomu však považujeme za osobitne dôležité v stručnosti poukázať na úlohu trhu pri správe obchodných spoločností, ktorá má podľa nášho názoru osobitný význam. V uvedenom kontexte totiž v zásade platí pomerne jednoduché pravidlo: „Je-li totiž daná korporace řízená špatně, většinou zaostává za svými konkurenty, čímž dochází k přirozenému poklesu cen jejich akcií. Ten pak logicky vyvolává odchod akcínářů“¹³. Trh teda predstavuje regulujúci prvok, ktorý je spôsobilý „odstaviť“ subjekty, ktoré v dôsledku zlého riadenia a správy nie sú schopné priniesť želaný výsledok.

2. POVINNOSTI ŠTATUTÁRNYCH ORGÁNOV KAPITÁLOVÝCH OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ

Členovia štatutárneho orgánu, ktorý koná v mene obchodnej spoločnosti, musia dodržiavať určité povinnosti,¹⁴ ktoré im vyplývajú nielen z právnych predpisov, ale aj zakladajúcich

dokumentov¹⁵ či stanov obchodnej spoločnosti, zmluvy o výkone funkcie prípadne z rozhodnutia valného zhromaždenia.¹⁶ S ohľadom na zameranie príspevku však budeme analyzovať iba povinnosť odbornej/náležitej starostlivosti a povinnosť lojality.

2.1 Povinnosť odbornej/náležitej starostlivosti a povinnosť lojality

Povinnosť postupovať s odbornou, resp. náležitou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a jej spoločníkov (akcionárov) je legislatívne zakotvená v ustanoveniach § 135a a § 194 ods. 5 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“ alebo „Obchodný zákonník“). Úvodom poukazujeme na to, že ObZ hovorí o odbornej starostlivosti pri konateľoch spoločnosti s ručením obmedzeným a o náležitej starostlivosti pri členoch predstavenstva akciovej spoločnosti. V ďalšom texte budeme tieto povinnosti označovať súhrnne ako „odborná starostlivosť“.

Obchodný zákonník pojem odborná starostlivosť nedefinuje. V širších súvislostiach iba exemplifikatívne uvádza, že štatutárny orgán je povinný zaobstarat' si a zohľadniť všetky podklady týkajúce sa predmetu rozhodnutia, zachovávať mlčanlivosť vo vzťahu ku skutočnostiam, ktorých vyzradenie by mohlo spôsobiť škodu spoločnosti alebo spoločníkom (akcionárom) a neuprednostniť svoje záujmy alebo záujmy tretích osôb pred záujmami spoločnosti.¹⁷

Odbornosť v rámci konania štatutárneho orgánu do istej miery dopĺňa rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“), ktorý uvádza: „*Konatelia sú povinní vykonávať svoju pôsobnosť štatutárneho orgánu s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Konatelia teda majú konať odborne a lojálne voči spoločnosti a jej spoločníkom. Odbornosť sa vzťahuje na schopnosť rozhodovania so znalosťou vecí, v celej zložitosti problematiky podnikania spoločnosti. Odbornosť zahŕňa aj vytvorenie zodpovedajúcej informačnej sústavy spoločnosti v záujme získavania všetkých informácií relevantných vo vzťahu k predmetu rozhodovania.*“¹⁸

Pojem „odborník“ je vo všeobecnej rovine vnímaný ako istý prívlastok osoby pôsobiacej v určitej oblasti s výsledkami hodnými osobitného uznania. V intenciách povinnosti člena štatutárneho orgánu, ktorý v zásade spravuje cudzí majetok, však odbornosť nemožno vnímať ako požiadavku vo vzťahu k jeho vzdelaniu či skúsenostiam v predmete podnikania. Poňmanie odbornosti je nutné vzťahovať na prístup danej osoby k samotnému výkonu funkcie štatutárneho orgánu, spočívajúcej napríklad v zaobstaraní a zohľadnení dostatočného množstva informácií pre uskutočnenie konkrétneho rozhodnutia. Uvedené znamená, že člen štatutárneho orgánu nemusí byť v pravom slova zmysle odborník, resp. profesionál v predmete podnikania obchodnej spoločnosti. Opačný výklad by v praktickej rovine znamenal, že výkon funkcie člena štatutárneho orgánu by bol podmienený splnením podmienky určitého vzdelania či iných znalostí.¹⁹ Odbornosťou tak v

⁸ MORAVEC, T., ANDREISOVÁ, L. Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2021. s. 117.

⁹ Bližšie pozri: <https://sacg.sk/>

¹⁰ Dostupné na webovej adrese: https://sacg.sk/wp-content/uploads/2019/10/web_kodex_2016_02.pdf

¹¹ Slovenský právny poriadok na rozdiel od českej úpravy vyslovene nepoužíva slovné spojenie „starostlivosť riadneho hospodára“. Možno však konštatovať, že ekvivalentom je povinnosť štatutárneho orgánu postupovať s náležitou, resp. odbornou starostlivosťou. K rozdielom a spoločným znakom predmetných pojmov pozri DURAČINSKÁ, J. Povinnosť starostlivosti riadneho hospodára alebo povinnosť odbornej starostlivosti z hľadiska právnej komparatistiky. In: Dny práva – 2012 – Days of Law. 6. ročník mezinárodní konference pořádané Právnickou fakultou Masarykovy univerzity. Sbormiky příspěvků. Brno: Masarykova univerzita, 2013. dostupné na webovej adrese: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/index.html

¹² Spracované podľa MORAVEC, T., ANDREISOVÁ, L. Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance. 1. vydání. s. 114.

¹³ MORAVEC, T., ANDREISOVÁ, L. Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2021. s. 113.

¹⁴ K predmetnej problematike pozri aj DOLNÝ, J. Zodpovednosť štatutárneho orgánu za nepodanie návrhu na vyhlásenie konkurzu: komparácia slovenského a nemeckého právneho poriadku. In: Právo, obchod, ekonomika 9. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. 2019. s. 111-118.

¹⁵ Bližšie k spoločenskej zmluve pozri aj MICHALOV, L. Zmena spoločenskej zmluvy spoločnosti s ručením obmedzeným: Vybrané problémy a rekonštrukčné tendencie. In: Právo, obchod, ekonomika. Zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2011. s. 493 a nasl.

¹⁶ OVEČKOVÁ, O., CSACH, K., ŽITNÁNSKÁ, L. Obchodné právo 2. Obchodné spoločnosti a družstvo. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2020. s. 264.

¹⁷ Ustanovenie § 135a a § 194 ods. 5 ObZ.

¹⁸ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Obo 16/2008, zo dňa 19.02.2009.

¹⁹ Je potrebné poznamenať, že od uvedených súvislostí je nutné odlišovať napríklad povinnosť spĺňať podmienku odbornej, resp. inej spôsobilosti pri výkone určitých druhov podnikateľských činností (napríklad viazané či remeselné živnosti).

predmetnom kontexte možno rozumieť dodržanie právnych predpisov, ako aj realizáciu informovaných rozhodnutí.²⁰

Okrem povinnosti odbornej starostlivosti majú členovia štatutárnych orgánov aj povinnosť lojality. Z už citovaného rozhodnutia NS SR taktiež vyplýva, že: „Lojalita vo vzťahu k spoločnosti a jej spoločníkom zahŕňa povinnosť zachovávaní mlčanlivosti o dôverných informáciách a skutočnostiach, ktorých prezradenie by mohlo spôsobiť spoločnosti škodu alebo ohroziť jej záujmy alebo záujmy jej spoločníkov akcionárov, ako aj povinnosť neuprednostňovať svoje záujmy, záujmy len niektorých spoločníkov alebo záujmy tretích osôb pred záujmami spoločnosťami.“²¹

Ustanovenia § 135a a § 194 ods. 5 ObZ okrem povinnosti odbornej starostlivosti de facto zakotvujú aj povinnosť lojality. Členovia štatutárnych orgánov musia zachovávať mlčanlivosť o niektorých skutočnostiach a pred svojimi záujmami a záujmami tretích osôb uprednostňovať záujmy samotnej spoločnosti, resp. jej spoločníkov (akcionárov). Okrem uvedeného však možno do tejto kategórie subsumovať aj zákaz konkurencie či povinnosť zabezpečiť predchádzajúci súhlas dozornej rady v prípadoch podľa ustanovenia § 196a ObZ.²²

2.2 Zodpovednosť štatutárnych orgánov za škodu a pravidlo podnikateľského úsudku

Ako sme už viackrát uviedli, členovia štatutárnych orgánov by v ideálnom prípade mali postupovať v zmysle im stanovených povinností, vyplývajúcich z rôznych prameňov. Priradené, porušenie týchto povinností so sebou prináša určitú formu postihu, resp. plejádu rôznych následkov.²³ Jedným z nich je zodpovednosť člena štatutárneho orgánu za spôsobenú škodu, ktorá má charakter objektívnej zodpovednosti a predstavuje špeciálnu právnu úpravu k všeobecnej úprave zodpovednosti za škodu obsiahnutú v ObZ.²⁴

Konanie členov štatutárnych orgánov je nutné posudzovať z hľadiska splnenia ich povinností. V kontexte predloženého príspevku tak bude v konkrétnom prípade nutné ustáliť, či konanie člena štatutárneho orgánu napĺňalo požiadavku odbornej starostlivosti a či je možné takéto konanie považovať za lojálne.

V danom smere je nutné analyzovať tzv. business judgement rule, teda pravidlo podnikateľského úsudku. Výkon podnikateľskej činnosti, motivovaný dosahovaním zisku, je častokrát spojený so zvýšeným rizikom straty či neúspechu (podnikateľské riziko). Na strane druhej je však nutné sa zamyslieť nad skutočnosťou, resp. hranicou, kedy možno za neúspech sankcionovať konkrétnu osobu a kedy je takýto postup neprípustný.

V prvom rade si je potrebné uvedomiť, že v podnikateľskej sfére nie je možné vždy a presne predpokladať budúci vývoj a trendy. Za daných okolností však možno mať určitú predstavu, ktorá môže byť determinantom pre realizáciu ďalších investícií alebo smerovania podnikania konkrétneho subjektu. Avšak v prípade, ak sa následne predmetná predstava prejaví ako nie úplne zodpovedajúca reálnemu stavu, ktorý nastal, môže to viesť k stratám. Zjednodušene

povedané, je prakticky nemožné v každej situácii predpokladať presné dopady konkrétneho rozhodnutia.

Pravidlo podnikateľského úsudku vo svojej podstate a za istých okolností pripúšťa určitú mieru riskovania. Podľa Geržovej, pravidlo podnikateľského úsudku vychádza z judikatúry súdov USA a je založené na teste s tromi aspektmi:

- informovanosť štatutárneho orgánu,
- konanie štatutárneho orgánu v dobrej viere,
- odôvodnenie záujmu obchodnej spoločnosti.²⁵

V prípade, ak člen štatutárneho orgánu uvedené predpoklady naplnil, nemožno jeho konanie posúdiť ako konanie v rozpore s povinnosťou postupovať odborne. Slovenský právny poriadok obdoba daných pravidiel obsahuje v ustanovení § 135a ods. 3 či § 194 ods. 7 ObZ ako možnosť liberácie člena štatutárneho orgánu, podľa ktorých konateľ (člen predstavenstva) nezodpovedá za škodu, ak preukáže, že postupoval pri výkone svojej pôsobnosti s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že koná v záujme spoločnosti.²⁶

NS SR v predmetnej súvislosti ustálil: „Konateľ nebude zodpovedať za škodu, ak preukáže, že postupoval pri výkone funkcie s odbornou starostlivosťou, nakoľko v takomto prípade nedôjde k porušeniu povinnosti, a teda naplneniu predpokladu vzniku povinnosti k náhrade škody. V prípade, že neunesie dôkazné bremeno o tom, že konal s odbornou starostlivosťou, zákon zavádza osobitný liberáčny dôvod, a to subjektívnej povahy. Týmto dôvodom je dobrá viera konateľa, že koná v záujme spoločnosti. Takýmto spôsobom je záujem spoločnosti vždy preferovaný pred záujmom spoločníkov. Týmto mechanizmom právnej úpravy zákonodarca ponecháva konateľom tzv. právo na omyl pri rozhodovaní. Vecná správnosť rozhodnutia závisí od mnohých okolností a nemôže byť priradená bez splnenia ďalších podmienok automaticky na vrub konateľov.“²⁷

Ako sme už uviedli, zodpovednosť člena štatutárneho orgánu má charakter objektívnej zodpovednosti, teda rozhodujúce je samotné porušenie povinnosti, nie jeho následok. Na strane druhej, uplatnenie liberáčnych dôvodov obsiahnutých v ObZ vyúsťuje do komplexného posúdenia relevantných aspektov konania člena štatutárneho orgánu, ktoré je potrebné analyzovať vo vzájomnej súvzťažnosti. V danom smere je prirodzené, že splnenie povinností člena štatutárneho orgánu sa posudzuje ku dňu realizácie konkrétneho rozhodnutia, teda spätne.²⁸ Z uvedenej konštrukcie je zrejmé, že dôkazné bremeno pri preukazovaní naplnenia podmienok liberácie spočíva na samotnom členovi štatutárneho orgánu.

Z komparatívneho hľadiska možno poukázať na českú právnu úpravu, explicitne obsahujúcu povinnosť tzv. „péče řádného hospodáře“. Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (ďalej len „zákon o obchodních korporacích“) v ustanovení § 51 ods. 1 uvádza, že: „Pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; to neplatí, pokud takovéto rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou.“²⁹

Zároveň v ustanovení § 52 ods. 1 stanovuje: „Při posouzení, zda člen voleného orgánu jednal s péčí řádného hospodáře, se vždy přihlíží k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná

²⁰ CSACH, K. Postavenie a zodpovednosť člena orgánu SOE delegovaného verejnou mocou. In: CSACH, K., HAVEL, B. (eds.), Corporate governance spoločností s účasťou štátu. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 21.

²¹ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Obo 16/2008, zo dňa 19.02.2009.

²² DURAČINSKÁ, J. Povinnosť lojality člena štatutárneho orgánu verus jeho povinnosť riadiť sa pokynmi. In: HURYCHOVÁ, K., BORSÍK, D. (eds.), Corporate governance. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 138.

²³ Bližšie pozri aj HUSÁR, J. Zodpovednosť členov štatutárnych orgánov kapitálových obchodných spoločností a ochrana záujmov ich spoločníkov (akcionárov) a veriteľov. In: Vybrané otázky zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym profesionálnym postupom. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2010, s. 93-122.

²⁴ SUCHOŽA, J. - HUSÁR, J. a kol. Obchodné právo. Prvé vydanie. Bratislava: IURA EDITION, 2009, s. 500.

²⁵ Spracované podľa GREŽOVÁ, R. Odborná starostlivosť člena štatutárneho orgánu. In: FINANČNÝ MANAŽÉR. Slovenská asociácia podnikových finančníkov. Bratislava, 2015. ISSN 1335-5813. Ročník XV. číslo 1.

²⁶ Ustanovenie § 135a ods. 3 a § 194 ods. 7 ObZ.

²⁷ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Obo 16/2008, zo dňa 19.02.2009.

²⁸ OVEČKOVA, O., CSACH, K., ŽITNANSKÁ, L. Obchodné právo 2. Obchodné spoločnosti a družstvo. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2020, s. 267.

²⁹ Ustanovenie § 51 ods. 1 zákona o obchodních korporacích.

rozumně pečlivá osoba, byla-li by v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace.³⁰

Pri posudzovaní naplnenia podmienok povinnosti péče rádneho hospodára Česká právná úprava vytvára koncept určitej domnej „rozumně pečlivej“ osoby.³¹ Predmetným spôsobom dochádza k objektívizácii určitých predpokladov a očakávaní, resp. k vytvoreniu určitej normy či štandardu, ktorý bude spoločne pri zohľadnení konkrétnych skutkových okolností prípadu vodítkom pre ustálenie splnenia či nesplnenia stanovených povinností. Avšak pre zachovanie komplexného pohľadu je nutné podotknúť, že podľa Moravca a Andreisovej v korporáčnej praxi zvyknú byť členovia štatutárneho orgánu menovaní do svojich funkcií práve z dôvodu ich odborných skúseností a znalostí, čo prirodzene zvyšuje očakávania a nároky na výkon ich činnosti. Z uvedeného dôvodu tak aj samotná požiadavka postupu dodržiavajúceho povinnosť péče rádneho hospodára a tomu zodpovedajúca zodpovednosť člena štatutárneho orgánu môže v praxi dosahovať rôznu intenzitu a môže byť posudzovaná odlišne v závislosti od predpokladov konkrétnej osoby.³²

3. ZÁVER

V predloženej príspevku sme sa zaoberali rozsiahlou problematikou corporate governance vo svetle vybraných konkrétnych povinností členov štatutárnych orgánov obchodných spoločností. Predmetom záujmu bola charakteristika a vyzdvihnutie významu súvisiacich pravidiel a princípov. Bližšie sme sa zameriavali, aj s využitím komparatívnej metódy, na povinnosť členov štatutárnych orgánov postupovať s odbornou starostlivosťou a dodržiavanie povinnosti lojality, a to vo svetle zodpovednosti za ich porušenie.

Štatutárny orgán by v zmysle povinnosti zachovania odbornej starostlivosti mal pristupovať k výkonu svojej funkcie zodpovedne a pri realizácii určitého rozhodnutia zohľadniť všetky dostupné a relevantné informácie, teda mal by urobiť rozhodnutie informované. Jedným z viacerých následkov nedodržania tejto povinnosti je aj vznik zodpovednosti za škodu, ktorá má v slovenskom právnom poriadku objektívny charakter.

V uvedených intenciách je však nutné poukázať na skutočnosť, že vykonávanie podnikateľskej činnosti je spojené s možným rizikom straty, resp. neúspechu. V praktickej rovine nevyhnutne nastanú prípady, kedy člen štatutárneho orgánu v dobrej viere a na základe určitej sumy informácií učiní rozhodnutie, ktorého budúce následky nemôže objektívne poznať. Je preto na mieste ustanoviť podmienky liberácie člena štatutárneho orgánu v prípade, ak jeho rozhodnutie sa síce následne prejavilo ako nesprávne, avšak nemožno tu nevyhnutne hovoriť o porušení jeho povinnosti. V tomto smere poukazujeme na pravidlo podnikateľského úsudku, pripúšťajúceho tzv. právo na podnikateľský omyl. V prípadoch, kedy štatutárny orgán preukáže, že konal s odbornou starostlivosťou (teda zaobstaral si a zohľadnil dostupné informácie) a v dobrej viere, že predmetné rozhodnutie je v záujme obchodnej spoločnosti, za prípadnú škodu zodpovedať nebude.

³⁰ Ustanovenie § 51 ods. 2 zákona o obchodných korporáciách.

³¹ V uvedenom kontexte je nutné poukázať na to, že objektívizácia určitého štandardu ako podklad pre posudzovanie určitých skutočností nie je v právnej rovine ničím nezvyčajným. Obdobným príkladom je koncept tzv. priemerného spotrebiteľa. K predmetnej otázke bližšie pozri FILIČKO, V. Spotrebiteľské zmluvy (ochrana spotrebiteľa). In: VOJČÍK, P. a kol. Občianske právo hmotné. 2. vydanie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. s. 102-128. alebo FILIČKO, V. Princíp ochrany spotrebiteľa a princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a ich uplatnenie v otázke rozpisu splátok v zmluve o spotrebiteľskom úvere. In: Banskobystrické zámokce dni práva : Princíp súkromného práva ako stabilizačný faktor pri tvorbe a interpretácii právnych predpisov : sekcia súkromného práva. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2020. s. 70-78.

³² MORAVEC, T., ANDREISOVÁ, L. Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2021. s. 156.

Na základe predložených skutočností možno konštatovať, že corporate governance predstavuje rýchlo rozvíjajúcu sa a dynamickú interdisciplinárnu oblasť. Vytvára pravidlá a princípy dobrej správy obchodných spoločností (najmä tých s rozptýlenou vlastníckou štruktúrou), ktoré majú prispieť k prevencii a riešeniu potenciálnych konfliktov osôb s rôznymi záujmami. Možno konštatovať, že dodržiavanie predmetných princípov môže byť významným determinantom úspešnosti a konkurencieschopnosti konkrétneho podnikateľského subjektu. Z uvedeného dôvodu je podľa nášho názoru vhodné, ba až priam žiaduce zvyšovať povedomie osôb vo vlastníckej a riadiacej štruktúre obchodných spoločností o existencii a potrebe ich dodržiavania.

Zdroje

1. CSACH, K., HAVEL, B. (eds.). Corporate governance spoločností s účasťou štátu. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. ISBN 978-80-7598-896-6.
2. DOLNÝ, J. Zodpovednosť štatutárneho orgánu za nepodanie návrhu na vyhlásenie konkurzu: komparácia slovenského a nemeckého právneho poriadku. In: Právo, obchod, ekonomika 9. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. 2019. ISBN 978-80-815-2776-0.
3. DURAČINSKÁ, J. Povinnosť starostlivosti riadneho hospodára alebo povinnosť odbornej starostlivosti z hľadiska právnej komparatistiky. In: Dny práva – 2012 – Days of Law. 6. ročník mezinárodnej konferencie pořadané Právnickou fakultou Masarykovy univerzity. Sborníky příspěvků. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6319-8.
4. FILIČKO, V. Spotrebiteľské zmluvy (ochrana spotrebiteľa). In: VOJČÍK, P. a kol. Občianske právo hmotné. 2. vydanie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-719-1.
5. FILIČKO, V. Princíp ochrany spotrebiteľa a princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a ich uplatnenie v otázke rozpisu splátok v zmluve o spotrebiteľskom úvere. In: Banskobystrické zámokce dni práva : Princíp súkromného práva ako stabilizačný faktor pri tvorbe a interpretácii právnych predpisov : sekcia súkromného práva. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2020. ISBN 978-80-5571-714-2.
6. GREŽOVÁ, R. Odborná starostlivosť člena štatutárneho orgánu. In: FINANČNÝ MANAŽÉR. Slovenská asociácia podnikových finančníkov. Bratislava, 2015. ISSN 1335-5813. Ročník XV. číslo 1.
7. HUSÁR, J. Zodpovednosť členov štatutárnych orgánov kapitálových obchodných spoločností a ochrana záujmov ich spoločníkov (akcionárov) a veriteľov. In: Vybrané otázky zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym profesijným postupom. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2010. ISBN 978-80-892-8454-2.
8. HURYCHOVÁ, K., BORSÍK, D. (eds.). Corporate governance. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-654-9.
9. MICHAEOV, L. Zmena spoločenskej zmluvy spoločnosti s ručením obmedzeným: Vybrané problémy a rekodifikačné tendencie. In: Právo, obchod, ekonomika. Zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2011. ISBN 978-80-7097-903-7.
10. MORAVEC, T., ANDREISOVÁ, L. Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2021. ISBN 978-80-271-4169-2.
11. OECD. G20/OECD Principles of Corporate Governance. OECD Publishing. Paris, 2015. ISBN 978-92-64-23688-2. Dostupné na webovej adrese: https://read.oecd-ilibrary.org/governance/g20-oecd-principles-of-corporate-governance-2015_9789264236882-en#page1

12. OKRUHLICA, F. Vlastnícka správa spoločnosti (Corporate governance). 1. vydanie. Bratislava: Iura Edition, spol. s r. o., 2013. ISBN 978-80-8078-603-8.
13. OVEČKOVÁ, O., CSACH, K., ŽITŇANSKÁ, L. Obchodné právo 2. Obchodné spoločnosti a družstvo. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2020. ISBN 978-80-571-0291-5.
14. SUCHOŽA, J. - HUSÁR, J. a kol. Obchodné právo. Prvé vydanie. Bratislava: IURA EDITION, 2009. ISBN 978-80-8078-290-0.
15. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Obo 16/2008, zo dňa 19.02.2009.